

פרשת בלק תשע"ג

ונבדל. לא קל לחיים האנושים להשתנות בכל כך הרבה תחומים.

יש התמודדות לא קלה של החברה אנושית "אוי מי יחיה משמו אל". אסור לאנושות, אומר המהר"ל, שתשים את עצמה כאל, שתחשוב שהיא מושלמת. אין חיים אלא מתוך ההכרה והידיעה שיש לנו עוד במה להשתלם, מה להתעלות ולעלות. שבת שלום ובשורות טובות

הצנוע והזדון / הרב עקיבא קשתאל

"בא זדון ויבוא קלון, ואת צנועים חכמה" (משלי יא', ב')

פסוק זה אומר דורשני- "הזדון עומד כאן לעומת "הצניעות". מהו הזדון, וכיצד הוא מביא את הקלון, לעומת הצניעות המביאה לחכמה. המצודות פירש: "כאשר בא איש זדון בא עמו קלון, כי יבזה את הבריות, ואת צנועים חכמה". כעין דבריו פירשו גם הרלב"ג והמלבי"ם, וכך כתב המלבי"ם: " הזד הוא החולק על דרכי החכמה ועל האמת בטענות והיקשים ומזיד לעבור עליה בשאט נפש, והוא הפך מן הצנוע שמסתיר פניו מעלות במעלות ויודע מה ערכו... ולא יקבעו דרכי החכמה רק בלב המאמין ומקבל ושומע לרבותיו, ולא יזיד לחלוק עליהם..."

אם כן, לפי ביאור זה, ה"זדון" מתייחס אל חקירת המציאות וביורור דרך החיים הנכונה. הזד הוא מי ששם את עצמו במרכז, מעוניין בהצלחתו האישית, ולא כל כך מקשיב לזולתו, ובעיקר- לרבותיו. (ראה גם בפירוש הגר"א לפסוק זה, שפירש בזו הדרך). הצנוע הוא זה שמרובה שתיקתו על דיבוריו. הוא עסוק בעיקר בללמוד, לשמוע ולעמוד על האמת. ופחות בלהביע ולהבליט את מה

דרך כוכב מיעקב / הרב אליעזר קשתאל

לדעת הרמב"ם, אחד המקורות המרכזים בתורה לעובדה שאנחנו מאמינים בימות המשיח, נמצאת בפרשתנו, פרשת בלק. הרמב"ם בהלכות מלכים דורש את נבואתו האחרונה של בלעם, ע"פ חז"ל, כנבואה שמכונת לגאולה האחרונה. "דָּרַךְ כּוֹכֵב מִיַּעֲקֹב" כך מנבא בלעם את הופעתו של המשיח.

המשיח, הגאולה העתידית, מתוארת ככוכב. לא סתם כוכב. "וְקָם שֶׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל" כלשון בלעם, שלפי חלק מהפרשנים זה לשון כוכב שביט.

למה משיח מתואר ככוכב? למה הגאולה קשורה דווקא לסמל הזה שנקרא כוכב?

אומר המהר"ל, שלכוכב יש השפעה מאוד מרחיקת לכת על המון גורמים. אנחנו יודעים שהכוכבים משפיעים על התנועה האסטרונומית, על כל מערכת הכוחות. שלא לדבר על השפעות אסטרוטולוגיות כאלו או אחרות. כוכב בא לתאר גורם שיש לו השפעה רב מערכית, רב זרועית, רב תחומית, השפעה עולמית.

ומצד שני, כוכב מתאר משהוא רחוק, נשגב, עליון, שלא מהעולם שלנו המאיר ממרחקים.

ימות המשיח, הם ימים של תקווה לעולם חדש, אחר ושונה. עם השלכות מגוונות מאוד בכל תחומי החיים שלנו.

כשימות המשיח הולכים ומתקרבים, יש גם כוחות שמתקוממים, בלעם מתאר שמיד אחרי דריכת הכוכב מיעקב יש מאבקים. יש את מואב, עמלק ובני שת שבאים להלחם בנו. לא קל, לא קל לחיים האנושים להיפתח למשהו חדש לגמרי, משהוא שנראה אפילו קצת רחוק, עליון

היא מכשירה את האדם להתקשר אל החכמה, אל המציאות לאמיתתה.

גם לרשע שבאומות, כבלעם, התעורר רגש מיוחד, ורוח מיוחדת, כשהוא נפגש עם מידת הצניעות שבישראל: "וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו. מה ראה- ראה שאין פתחי אהליהן מכוונים זה לזה. אמר ראויים הללו שתשרה עליהם שכינה" (גמ' ב"ב ס'). ומיד אמר את הפסוק המפורסם: "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל".

הכשרונות הרוחניים המיוחדים שלנו, עם ישראל, יתגלו מתוך חיי הצניעות והטהרה. השראת שכינה- גילוי רוח הקודש למדרגותיו- בתוכנו. דורשת את ההכשרה הנפשית- התרבותית לכך. צניעות- בכל תחום, בכל אורחות החיים- איננה "חוסר חיים" או "ויתור" על "עוצמות" החוויה. להיפך. הצניעות יוצרת עומק, מחדירה שייכות עמוקה לעומק החיים, שייכות שאיננה מן השפה ולחוץ. לא "פיטומי מילים" של דרשות יפות על "ערכים" וכדומה, אלא בקשת חיים אמיתית, הכוספת לחיים קודשים, "את פניך ד' אבקש". ככל שנרבה את דרישת הפנים- העומק, את התשוקה לחיים, באיכותם, במשמעותם האמיתית, כך בעז"ה נזכה להארה ממרום של רוח של קדושה בארצנו.

'מכנף הארץ זמירות שמענו'

מה טובו אוהלך יעקב! עם של חסד מבקש רק טוב.

אפס קצוה תראה וכולו לא... עם השייך למרחבי

האין סוף.

כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו... עם

המהלך בעולם הגבהים ראשו בשמים.

שהוא כבר יודע ומשיב... "את צנועים חכמה"- החכמה באה בעקבות הצניעות, ההקשבה, חוסר ההבלטה האישית.

המהר"ל מפראג (נתיבות עולם, נתיב הצניעות) מוסיף נקודה, המחדדת את ההפכיות שבין הזדון לצנוע: "מי שאינו צנוע הוא הנקרא זדון, שאין לו בושה להיות מתפעל מן הבריות". ה"זדון" הוא מי שחסרה לו בושה.

תכונת הבושה היא ביטוי לנקודת אמת מוסרית המוטבעת בנפש. המצפון הפנימי- המוסרי חי ופועם בתוך האדם, והוא מוליד בו תכונה של בושה. (כמובן, במובן החיובי, "ולא בישן למד", ולא כאן המקום להרחיב מידי בסוגיה זו). ברור לנפש, כי יש אמת, יש מוסר. והיא מרגישה מחויבת לה. האדם שאין לו בושה הוא זה שחי "בתוך עצמו". עז פנים הוא זה שלא מתפעל ולא מרגיש מחויב למה שסביבו. (וגם כאן, כמובן יש "עזות דקדושה", על "עז כנמר", ולא נרחיב בכך). החכמה היא אמת כללית וגדולה, היא לא מתאימה לאדם צר. הצניעות היא ההכשרה הנפשית לחכמה.

ויותר מכך- "החכמה בעצמה היא צנועה ונסתרת, ואין החכמה בנגלה... ומי שכל מעשיו בצניעות ובסתר נמשך אחריו החכמה... אבל מי שכל מעשיו בבלתי צניעות- זה הוא גשמי, ואין ראוי אליו החכמה היא האמת של חיינו. היא נסתרת. העיניים החיצוניות לא רואות אותה. הן לא רואות את הלבוש המסתיר את החכמה. כדי להכיר את החיים באמת- את החכמה- חייבים לסגל לעצמינו אורח חיים כזה שמפתח בנו את כשרון ההקשבה וההתבוננות ברובד הנסתר. חוסר צניעות- בכל אורחות חיינו- מגביר באדם את השיעבוד לעיניים מוחשיות. הוא עלול לשקוע בראיית החויות של החיים, הגלויות והפשוטות, כחזות הכל, כמציאות. רק הצניעות

ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו... עם שיודע
לרדת לפרטי פרטים ולדייק.

אל מוציאנו ממצרים כתועפת ראם לו... עם
שיכל את כל הקשיים ויצא מן המיצר.

הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב... כרע
רבץ כארי וכלביא מי יקמנו, כמה זכינו!!!

שבת שלום ומבורך!

יואל

חדשות ואירועים

עדכון מבניית חד"א והמטבח

אנו עושים מאמצים רבים על מנת לסיים את
בניית שלב א' של המטבח וחדר האוכל על
מנת שהתלמידים יוכלו להתחיל את שנה"ל
הבאה במבנה החדש והמודרני

המשך הידיעה באתר

קריאת כיוון ג' בעניין הגיוס לצה"ל

בשבת שעברה פורסמה חוברת נוספת של
הרב אלי- קריאת כיון חלק ג' בעניין הגיוס
לצה"ל והשוויון בנטל, החוברת נמצאת
באתרנו למעוניינים בקריאתה.